

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ
IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-20-1650; TAIS NR. 20-11086(2))

Nr.

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 2 punktą, kuriame siūloma nustatyti Projekto įsigaliojimo datą „2020 m. spalio 1 d.“ yra netekęs prasmės, todėl siūlome jo atsisakyti.

2. Projektu tvirtinamo Elektros energijos saugumo užtikrinimo priemonių aprašo (toliau – Aprašas) 1 punkte siūlome teisės akto reguliavimo dalyką nustatyti vartojant apibendrintą, vienaskaita išreikštą formuluotę, pvz., Aprašas nustato (arba reglamentuoja) „<...> tvarką“.

3. Aprašo II skyriaus pavadinimas tikslintinas, nes Aprašo 1 punkte įvestas trumpinys „nacionaliniai krizės scenarijai“.

4. Aprašo 4 punkte reglamentuojami Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacijos veiksmas, kurie viena vertus yra nustatyti Reglamento (ES) 2018/941 6 straipsnyje ir to perrašyti Apraše nėra tikslo, kita vertus minėta asociacija nelaikytinas subjektu, kuriam būtų taikomos Aprašo nuostatos. Analogiška pastaba dėl Aprašo 21 punkto.

5. Aprašo 5 punkte nustatoma, kad viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra) Reglamento (ES) 2018/941 7 straipsnyje nustatytais terminais ir tvarka identifikuoja nacionalinius krizės scenarijus ir pateikia juos Energetikos ministerijai. Atkreipiame dėmesį, kad Reglamento (ES) 2018/941 7 straipsnyje nustatytas terminas, per kurį kompetentinga institucija, tai yra Energetikos ministerija, turi nustatyti aktualiausius nacionalinius elektros energijos sektoriaus krizės scenarijus. Tuo tarpu scenarijų identifikavimo terminai ir tvarka nėra aptarti. Taip pat siekiant teisės akto aiškumo ir remiantis Elektros energetikos įstatymo 73¹ straipsnio 4 dalimi, siūlytume po žodžio „pateikia“ įrašyti žodį „tvirtinti“.

6. Atkreipiame dėmesį, kad Elektros energetikos įstatymo 73¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo kompetenciją atsako Vyriausybė, Energetikos ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Agentūra, elektros energetikos įmonės ir vartotojai, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų. Šios institucijos tarpusavyje bendradarbiauja identifikuojant nacionalinius elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijus,

rengiant Pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje planą ir įgyvendinant kitas elektros energijos tiekimo saugumą užtikrinančias priemones. Vadovaujantis aukščiau nurodytu įstatyminiu reguliavimu, siūlytume įvertinti, ar Aprašo 6, 10 punktų nuostatos (pvz., formuluotė „elektros energijos biržos operatorius, kiti susiinteresuoti elektros energijos gamintojai ir paslaugų teikėjai“) tinkamai įgyvendina įstatymo nuostatas. Kartu siūlytume įvertinti ir pagrįsti, ar Agentūros kompetencija, nustatyta Elektros energetikos įstatymo 73¹ straipsnio 4 dalyje apima pareigą atlikti rizikos, susijusios su elektros energijos tiekimo saugumui svarbios infrastruktūros nuosavybės teisėmis, *vertinimą ir nurodyti priemones*, kurių būtina imtis siekiant užkirsti kelią tokiai rizikai arba ją sumažinti, kartu nurodant, kodėl tokios priemonės laikomos būtinomis ir proporcingomis, kuri nurodoma Aprašo 7 punkte.

7. Siekiant teisės akto aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina įvertinti, ar Aprašo 8 punkte nebūtų tikslinga daryti nuorodą į Reglamento (ES) 2019/941 7 straipsnio 4 dalį. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Reglamente (ES) 2019/941 vartojamas pavadinimas – Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupė, o Aprašo 8, 16, 40 ir 41 punktuose, - Elektros energetikos sektoriaus veiklos koordinavimo grupė.

8. Aprašo 9 punkte nurodytą datą „iki 2021 m. kovo 15 d.“, iki kada parengiamas pirmasis Planas, siūlome išdėstyti nutarime kaip vienkartinio pobūdžio pavedimą Agentūrai. Analogiška pastaba dėl Aprašo 17 punkto.

9. Iš Reglamento (ES) 2019/941 nuostatų matyti, kad regioninės ir dvišalės priemonės nėra laikomos tapačiomis, todėl Apraše vartojama formuluotė „regioninės (dvišalės)“ galimai būtų suprantama klaidinančiai, kad regioninės priemonės yra dvišalės. Siūlytume tikslinti Aprašo dėstymo stilių, pvz., atsisakant skliaustelių ar pan. Taip pat siūlytume atsisakyti Reglamento (ES) 2019/941 nuostatų dėl Plano rengimo ir jo turinio perrašymo į Aprašą, vietoj to darant nuorodas į reglamentą (pvz., Aprašo 12, 13, 14 ir kt. punktai).

10. Siekiant teisės akto aiškumo, siūlytina nurodyti, per kiek laiko (arba iki kada) nuo Plano patvirtinimo jis skelbiamas Energetikos ministerijos svetainėje arba Projekte nurodyti Plano paskelbimo datą kartu su jo patvirtinimo data. Be to, Reglamento (ES) 2019/941 10 straipsnio 8 dalyje nurodyta, iki kada Planas turi būti paskelbtas.

11. Siekiant teisės akto aiškumo, Aprašo 19 punkte siūlytume atskleisti vartojamos formuluotės „piktavališkų išpuolių prevencija ir jų padarinių švelninimu“ turinį.

12. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo V skyriuje nėra nurodyta konfidencialios informacijos apsaugos principų, siūlome tikslinti Aprašo 19 punktą. Taip pat siūlytume įvertinti, ar Aprašo V skyriaus nuostatos neturėtų būti papildytos nuostatomis dėl įslaptintos informacijos ar komercinę paslaptį sudarančios informacijos tvarkymo.

13. Abejotina, ar Aprašo 23 punktas yra tikslingas, nes Reglamente (ES) 2019/941 yra pateiktas sąvokos „išankstinis perspėjimas“ apibrėžimas. Be to, Aprašo 24 punkte yra detalizuojama,

kada Energetikos ministerija „iš anksto perspėja“, todėl siūlytume įvertinti Aprašo 23 ir 24 punktų apjungimo galimybes taip išvengiant tų pačių santykių reguliavimo skirtinguose punktuose.

14. Atkreipiame dėmesį, kad Reglamento (ES) 2019/941 14 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad gavusi informacijos, kompetentinga institucija nepagrįstai nedelsdama iš anksto perspėja Europos Komisiją. Tuo tarpu Aprašo 25 punkte nurodoma, kad Energetikos ministerija, paskelbusi išankstinį perspėjimą, nedelsdama informuoja <...> Europos Komisiją. Iš Apraše vartojamos formuluotės „išankstinio perspėjimo paskelbimas“ galima suprasti, kas tai yra atskiras veiksmas nuo išankstinio perspėjimo, kai Reglamentas (ES) 2019/941 atskirai tokio veiksmo nenumato. Siūlytume šiuo aspektu įvertinti Aprašo nuostatas ir, esant poreikiui, jas tikslinti.

15. Sistemiskai vertinant Elektros energetikos įstatymo 73¹ straipsnį, kuriame nurodomos elektros energetikos sektoriaus krizės, bei Energetikos įstatymo 33 straipsnį, kuriame reglamentuojama ekstremalioji energetikos padėtis, siūlytume tikslinti Aprašo 30-41 punktus, kuriuose nurodoma, kad elektros energetikos sektoriaus krizė yra ekstremalioji situacija ir reguliuojami ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir atšaukimo pagrindai, atvejai, informavimas ir veiksmai, siekiant suderinti Aprašo nuostatas su Elektros energetikos įstatymu ir Energetikos įstatymu, kuriame, be kita ko, reglamentuojama ne tik valstybės lygio, bet ir savivaldybės lygio ekstremalioji energetikos padėtis. Taip pat siūlytume įvertinti, ar neturėtų būti atsisakyta Aprašo 31 punkte nurodytų ekstremaliosios situacijos paskelbimo pagrindų, kadangi civilinę saugą reglamentuojantys teisės aktai nustato ekstremalių įvykių kriterijus ir situacijų požymius (šiam kontekste taip pat siūlytume įvertinti ir Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarką, patvirtintą Vyriausybės 2003 m sausio 13 d. nutarimu). Kita vertus, iš siūlomo teisinio reguliavimo nėra aiškus Aprašo 31 punkto ir 32 punkto, kuriame nurodomi ekstremaliosios situacijos inicijavimo atvejai, santykis.

16. Siūlytina Aprašo 38 punkte atsisakyti konkrečios nuorodos į energetikos ministro įsakymą. Kadangi Aprašo 38 punkte daroma nuoroda į Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarką, kurioje aptariami ir savivaldybių veiksmai, siūlytume įvertinti, ar nėra tikslinga Projektą pateikti derinti Savivaldybių asociacijai.

Teisės grupės patarėja

Erika Vaivadienė